

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 61/3
Podgorica, 07.02.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru br. 02-61 od 18.01.2022. godine, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „A Media Team“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Adria TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 18. januara 2022. godine, prilikom emitovanja priloga u okviru programskog sadržaja „Gurman“, u terminu od 08:31:08 do 8:58:14 sati:
  - a. emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije,
  - b. propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja,
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - a. emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11),
  - b. emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno telepromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 89 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „A Media Team“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Adria TV“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privrednom društvu „A Media Team“ d.o.o. iz Podgorice nalaže se da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Adria TV“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla emiteru televizijskog programa 'Adria TV' upozorenje zbog toga što je dana 18. januara 2022. godine, u okviru programskog sadržaja 'Gurman', emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 18. januara 2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „A Media Team“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: emiter), emitera televizijskog programa „Adria TV“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-61 od 18.01.2022. godine).

Predmetni prigovor se odnosi na emisiju „*Gurman*“, emitovanu dana 18. januara 2022. godine. Po mišljenju podnosioca prigovora, „*emiter je napravio prekršaj pravilnika o AV komunikacijama, emitujući prikryveno oglašavanje tokom emisije Gurman, gdje je prikazan višeminutni telepromotivni sadržaj restorana Konte, pri čemu sadržaj nije adekvatno obilježen*“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera sačinio nalaz dana 24.01.2022. godine (akt broj 02-61/1 od 24.01.2022. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-61/2 od 25.01.2022. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b) Pravilnika).
- Prikryvena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikryvene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 18. januara 2022. godine, u terminu od 08:31:08 do 8:58:14 sati, emitovao emisiju „*Gurman*“, čiji je opis dat u tački 2.
2. Navedeni programski sadržaj prikazan je u formi putopisne emisije o kulinarstvu. Na samom početku emitovan je inserter sljedeće sadržine: „EPIZODA: BLAGO BOKE KOTORSKE 2“.

Potom je emitovan kratak segment programa označen kao „Gledaćete...“, u okviru kojeg je prikazan dio emisije koji će uslijediti.

U terminu od 08:32:05 do 08:32:33 sati (28 sekundi) emitovan je dio programa dat u nastavku.

Novinarski tekst (OFF): „*A kada dođe vreme da bacimo sidro i pristanemo u Perastu, posetićemo hotel i restoran 'Conte', na samoj obali. Kažu lokalci da ne propuštaju priliku da dođu ovde kada je neka posebna prilika. Odmah mi je jasno o čemu se radi. Svi nas dočekaju sa najboljim specijalitetima sa menija: od škampa, lignji, salate od hobotnice, pa do čuvenih mušlji i paštete od orade i brancina. Prava bokeljska idila.*“

Navedeni dio programa pokriven je kadrovima pomenutog restorana, s akcentom na logo, lokaciju i eksterijer. Potom su prikazani kadrovi restoranske bašte, gostiju, kao i krupni kadrovi pripreme i serviranja hrane.

U nastavku je prikazan džingl sljedeće sadržine: „VREME JE ZA RUČAK; BALKAN TRIP, GURMAN“. Nakon toga, slijedi par istorijskih i turističkih navoda o Kotoru, gastronomskoj ponudi kotorske pijace, kao i odlazak na jahtu sa nekadašnjim vaterpolistom Vasom Subotićem i skiperom Peđom Pavićevićem. Potom slijedi serviranje hrane, posluženje, razgovor o sportu i odlazak prema Perastu.

Navedeni dio programskog sadržaja pokriven je kadrovima grada Kotora i Bokokotorskog zaliva, zatim kadrovima zabilježenim tokom kupovine na pijaci, kao i kadrovima serviranja hrane.

Potom je još jednom emitovan kratak segment programa označen kao „Gledaćete...“, u okviru kojeg je prikazan dio emisije koji će uslijediti. U terminu od 08:47:11 do 08:47:34 sati (23 sekunde) emitovan je dio programa dat u nastavku.

Novinarski tekst (OFF): „*Rado bih nastavio da jedrim sa prijateljima duž Jadrana, ali vuče nas kopno. Odnosno, vuku nas morski specijaliteti u restoranu 'Conte'. Vaso, Peđa i ja smo spremni da zamastimo ruke plavim i crvenim škampima, svežim lignjama, pašetom, mušljama, kamenicama, a sve to u bokeljskom ambijentu, tik uz more.*“

Navedeni dio programa pokriven je uglavnom krupnim kadrovima pripreme i serviranja hrane.

Po dolasku u Perast prikazano je nekoliko kadrova grada, ispraćenih pričom o geografskim i istorijskim činjenicama. Potom, u terminu od 8:47:54 do 08:49:41 sati (1 minut 47 sekundi), slijedi dio emisije opisan u nastavku.

Novinarski tekst (OFF): „*Restoran i vinski bar 'Conte' se nalaze na obali mora, u samom centru grada. U tipičnom bokeljskom ambijentu od kamena i drveta. Ovde se neguje fina, tradicionalna kuhinja, pripremljena od svežih namirnica iz okoline, a u vinskoj karti se nalazi preko 100 vrhunskih vina, kako od lokalnih proizvođača, tako i iz celog sveta.*“

Dejan Dragičević, voditelj: „*Darko, ovo je neka travarica dobra, a?*“

Darko Kasalica, vlasnik: „*Jeste. Dobro došli, da nazdravimo.*“

Dejan Dragičević, voditelj: „*Bolje vas našli. Živeli! Par reči o restoranu. Vidi, ovde ne moraš ništa da jedeš. Samo pogled da gledaš i da ti ispuni sve želje. Ali ipak, reci ti o restoranu, šta se nudi ovde, šta sve traže turisti i kako je bila ova korona, vidim da je puno...*“

Darko Kasalica, vlasnik: „*Pa dobro, ambijent je svakako jedan od važnih segmenata, ali sigurno ne dovoljan. Hrana je bitna, takođe. Autentična su jela, doradena na neki naš način.*“

Dejan Dragičević, voditelj: „*A reci mi ovo, korona, kako ste ovo podneli?*“

Darko Kasalica, vlasnik: „*A pa sad ću Vam reći. Mi smo do ove godine, struktura gostiju je bila takva da su 95 odsto bili stranci. Imali smo vrlo malo domaćih. Pod domaćim mislim i goste regiona. Uglavnom su gosti bili Zapadna Evropa, Rusija, Amerika i tako dalje. Međutim, ove godine smo bili prinuđeni da se, da kažem, prebacimo na domaće tržište, tako da smo dosta*

solidno odradili i avgust i evo sad septembar je isto krenuo jako lijepo. Tako da, sve u svemu, izvuklo se maksimalno."

Dejan Dragičević, voditelj: *"Vidim da venčanje imate."*

Darko Kasalica, vlasnik: *"Jeste, imamo. Tokom godina imamo nekih pedesetak vjenčanja u restoranu. Ovo jedno je u toku. Jako fini gosti, domaći gosti."*

Dejan Dragičević, voditelj: *"Neka samo tako nastave. U to ime..."*

Darko Kasalica, vlasnik: *"Trudićemo se. Živjeli!"*

Tokom navedenog dijela programa smjenjuju se kadrovi pomenutog restorana, s akcentom na lokaciju i eksterijer. Potom su prikazani kadrovi restoranske bašte, gostiju, kao i krupno kadrirani meni s gastronomskom ponudom. Zatim su uslijedili kadrovi razgovora vlasnika i gostiju restorana.

U nastavku, od 08:49:42 do 08:50:00 sati (18 sekundi), emitovan je programski sadržaj koji slijedi.

Novinarski tekst (OFF): *"Pa da započnemo bokeljsku feštu bogatim predjelom. Salata od hobotnice, plavi škampi iz severnog Jadrana i crveni iz Albanije. Tapenada mus od maslina i pašteta od orade i brancina. Ne znam šta ću pre da probam."*

Navedeni dio programskog sadržaja pokriven je krupnim statičnim i švenk kadrovima pripreme i serviranja hrane o kojoj je riječ. U nastavku je, za restoranskim stolom, prikazan razgovor o sportu sa nekadašnjim vaterpolistom. Potom, od 08:51:17 do 08:52:45 sati (1 minut 28 sekundi), uslijedio je dio emisije opisan u nastavku.

Konobar: *"Dobar dan, dobro došli u restoran 'Conte'. Prvo jelo danas koje ćemo vam poslužiti je naša salata od hobotnice. To je hobotnica kuvana i na hladno sitno isječena. Ovdje imamo dvije vrste paštete. Ovo je pašteta od maslina, mješavina je crnih i zelenih maslina s incunima i kaparima."*

Dejan Dragičević, voditelj: *"Tapenada neka?"*

Konobar: *"Tapenada, da. Ovdje imamo riblju paštetu, mješavina četiri vrste bijele ribe, koja je dodatno obogaćena začinima. A ovdje, kao kruna svega, su dva najcjenjenija gambora iz Jadrana. Crveni i plavi gambor. Plavi gambor je nastanjen na krajnjem sjeveru Jadrana, a crveni na krajnjem jugu. Nadam se da će vam se svidjeti. Prijatno želim, uživajte."*

Dejan Dragičević, voditelj: *"Hoće sokole! Hvala."*

U nastavku su prikazani široki i krupni kadrovi zabilježeni tokom ručavanja u restoranskoj bašti, praćeni instrumentalnom muzikom.

Dejan Dragičević, voditelj: *"Dobro je, lepo začinjeno."*

Peđa Pavićević, skiper: *"Što bi mi Bokelji rekli, toć."*

Vaso Subotić, nekadašnji vaterpolista: *"To znači da je mekano, da se topi u ustima."*

Potom je bilo par navoda o bokeljskim izrazima, kao i o načinu pripreme ribe za primorske specijalitete. Zatim, u terminu od 08:53:24 do 08:53:46 sati (22 sekunde), slijedi dio programa opisan u nastavku.

Novinarski tekst (OFF): *"Na vrhuncu primorske gozbe, stiže nam nekoliko glavnih jela i svako je bolje od prethodnog. Medaljoni od preukusne grdobe, uz pire od brokolija. Zatim, san snova svakog gurmana, domaće njoke punjene kozicama u sosu od škampa i pored svega toga malo stonske kamenice na ledu."*

Navedeni dio programskog sadržaja pokriven je raznovrsnim kadrovima pripreme i serviranja hrane o kojoj je riječ. U nastavku je, za restoranskim stolom, prikazan razgovor o sportu sa nekadašnjim vaterpolistom. Potom, od 08:55:27 do 08:57:06 sati (1 minut 39 sekundi), uslijedio je dio emisije opisan u nastavku.

Konobar: „Gospodo, poslužili smo vam malo stonske kamenice, to je istočni dio ostrva Pelješca. Ovdje imamo domaće njoke i ovdje imamo grdobu, koja je odvojena od kože i kostiju. Onda smo napravili medaljone, grilovali ih i servirali na jednoj podlozi od kreme od bijelih tartufata i listova crnih tartufa. I kao prilog, po šefovoj preporuci, napravili smo pire od brokolija.“

U nastavku su prikazani široki i krupni kadrovi zabilježeni tokom ručavanja u restoranskoj bašti, praćeni instrumentalnom muzikom.

Dejan Dragičević, voditelj: „Kamenica na ledu, e to je stvarno delikates.“

Peđa Pavićević, skiper: „Jeste, stvarno delikates...“

Dejan Dragičević, voditelj: „I vidiš, ovdje kad pogledaš, ove jadranske nisu duboke, nemaju dubinu onu, kao što imaju Francuzi. Tamo sam jeo kod njih, baš ih puno proizvode, duboke, kao jaje. A opet imaju mesa puno, iako su male.“

Peđa Pavićević, skiper: „A i grdobina je, znaš šta je grdobina, bomba.“

Dejan Dragičević, voditelj: „Sokolovi, ovo je sam vrh gastronomske lestvice u kulinarstvu. Stvarno vam hvala puno.“

Peđa Pavićević, skiper: „Vjerujte mi, ja u Kasalice nisam sumnjao nikad. Ja sam rekao da je ovdje sve...“

Dejan Dragičević, voditelj: „Od ovih ostriga, njoka, pa to je perfektno. A grdoba? Sve je urađeno i prekusno je. Ali stvarno sve.“

Nakon ručka, bilo je par navoda o narednim planovima za obilazak zaliva i degustiranje gastronomske ponude. Potom je emitovan kratak segment programa označen kao „Gledaćete...“, u okviru kojeg je prikazan dio sljedeće epizode.

3. Tokom navedenog programskog sadržaja u donjem desnom uglu ekrana emitovan je logo emisije, uz naziv emisije „Gurman“ i naziv epizode „Boka Kotorska“.
4. Tokom trajanja priloga nije bilo obavještenja o postojanju komercijalne AV komunikacije (plaćeni termin, telepromocija i sl.).
5. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- kroz razgovor je predstavljen restoran „Conte“ u Perastu, na način da se preporučuje bogata gastronomska ponuda restorana, sa naglaskom na različite specijalite sa menija, a gledaocu se obraća kao potencijalnom posjetiocu. U toku emitovanog programskog sadržaja voditelj je preuzeo ulogu prezentera i direktno promovisao ponudu restorana, predstavljajući konkretni subjekt uz isticanje raličitih jela iz njegove ponude („Restoran i vinski bar 'Conte' se nalaze na obali mora, u samom centru grada. U tipičnom bokeljskom ambijentu od kamena i drveta. Ovdje se neguje fina, tradicionalna kuhinja, pripremljena od svežih namirnica iz okoline, a u vinskoj karti se nalazi preko 100 vrhunskih vina, kako od lokalnih proizvođača, tako i iz celog sveta“, „Pa da započnemo bokeljsku feštu bogatim predjelom. Salata od hobotnice, plavi škampi iz severnog Jadrana i crveni iz Albanije. Tapenada mus od maslina i pašteta od orade i brancina. Ne znam šta ću pre da probam“, „Na vrhuncu primorske gozbe, stiže nam nekoliko glavnih jela i svako je bolje od prethodnog. Medaljoni od prekusne grdobe, uz pire od brokolija. Zatim, san snova svakog gurmana, domaće njoke punjene kozicama u sosu od škampa i pored svega toga malo stonske kamenice na ledu“).

- analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se u emisiji prezentuje ponuda restorana, kao dio ljepota Boke Kotorske.

- navedeni djelovi emisije imaju naglašeno promotivni karakter i u velikoj mjeri su posvećeni ponudi i promociji ovog poslovnog subjekta. Da je prilog imao dominantno promotivni

karakter, ukazuje i to što su tokom priloga u više navrata prikazivani krupni kadrovi pripreme i serviranja jela o kojima je riječ u prilogu. Ukoliko voditelj preuzima ulogu promotera određenih proizvoda/usluga ili se tokom trajanja emisije ističu unutar programa proizvodi ili usluge poslovnog subjekta, ovakvo preporučivanje se smatra telepromocijom. Dakle, citirani segmenti emisije smatraju se oglašavanjem i trebalo je da budu označeni kao telepromocija .

6. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da je riječ o prikrivenoj komercijalnoj audiovizuelnoj komunikaciji, odnosno telepromociji koja nije bila prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (kao što je propisano članom 89 stav 1 Zakona i članom 37 stav 1 Pravilnika).

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i obaveze da telepromocija (kao vid komercijalne audiovizuelne komunikacije) mora biti lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter objavljivanjem programskih sadržaja prekršio član 85 stav 1 i 89 Zakona i član 13 stav 1 i 37 st. 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Adria TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „A Media Team“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva